

Izhaja vsak torek in soboto ob 4. uri popoldne. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 10 K, polletno 5 K in četrtletno 2-50 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevem tekalistu po 8 vin.

GORICA

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 14 vin., 2-krat po 12 vin., 3-krat po 10 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Bavčar.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. L. Lukežič).

Knezonadškof proti zvezi kršč. socialcev z liberalci.

Včeraj predpoludne se je poklonila prevzvišenemu **knezonadškofu** za njega god goriška duhovščina ter mu izrekla svoje čestitke. O tej priliki se je premilostivi knezonadškof izrazil z ostrimi besedami o žalostni zvezi krščanskih poslancev z liberalno stranko. Obsodil je ta uže obče znani

„škandal“

tako, kakor zasluži sama stvar, in dostavil še izrečno željo, da bi obe katoliški stranki vzajemno se podpirali in skupno postopali. Navzočim je priporočil naj njegovo obsodbo tega „škandala“ in željo po složnem delovanju krščanskih strank sporočijo vsi duhovščini.

„Soča“ — besni.

Od kar si je zabil v glavo, da je poklican po milosti pekla na stolico deželnega odbornika, postal je Andrej Veliki ponosen, celo ošaben in zelo nervozen. Zamišljeno teka od botege do botege ter šteje dneve in ure, kedaj zasede omenjeno stolico, za katero se sam sebi vidi najsposobnejšega. Nestrpen je bil že kmalu po volitvah ter zahteval od vlade, naj skliče zbor v kratko zasedanje, da se konstituirajo, ter prične on šteti svitke kronice. A vlada mu ni hotela izpolniti želje; zato jo je pa grdo nahrulil ter zažugal, da ji vže pokaže, kaj zna.

Zdaj pišemo vže 10. oktobra in še ni — nič. To je hučó, tega ne more več prenašati, postal je tako nervozen in nestrpen, da se je bati za njegovo dušno ravnotežje.

Njegov list „Soča“ je zrcalo njegovega dušnega stanja. Pred osmimi dnevi je ta list pozivljaval slovensko ljudstvo, naj pljuva v obraz izdajicama dr. Gregorčiču in prof. Berbuš-u, ker sta Drejeu zapredila pot v odborništvo: list od četrtka pa besni o finančnem deželnem stanju, katero sta zakrivila „zaveznika“ dr. Pajer in dr. Gregorčič.

Ta konfuzna zmes je jasen dokaz, da se listu v Gosposki ulici meša. Postal je besen in konfuzen; kar hoče grajati, nehoté in nevedé hvali, in obratno. Evo vam par dokazov:

V 9 letih Pajerjeve vlade, piše list z dne 8. oktobra, narastli so deželni izdatki od 485.000 K na 1.817.000 K, torej so se pomnožili za 1.332.000 K; a doklade so zrastle od 15 oziroma 17% na 20% pri realnem davku, in od 20% na 30% pri obrtnini.

No, če se upa deželni glavar kriti sedanje potrebščine, ki so za 1.332.000 K večje od onih leta 1900, le s poviškom doklad za 3, 5 oziroma 10%, je res go-

spodar, kakoršnega dežela še ni imela. To sledi neposredno iz „Sočine“ pisave. Pomislite, preblagi grof Coronini, je kril deželne potrebščine v znesku 485.000 K z dokladami 15, 17 in 20%; a dr. Pajer krije potrebščine v znesku 1.817.000 K skoro z istimi dokladami na izravne davke. Ali je mogoče dati sedanjemu glavarju lepše spričevalo o njegovih izrednih spričnostih v deželnem gospodarstvu?

Tega spričevala pa mu ne dajemo mi, ampak „Soča“.

Navedeni list navaja dalje, da so poskočile v tej dobi naklade od vžitine od 20% na 120%, in to v deželi, kjer je vino glavni pridelek, kateri je treba varovati.

Izvrstno! — podpišemo z obema rokama; a povej modra „Soča“, kedaj in zakaj so se povišale te doklade? Ali ne radi tega, da je bilo mogoče vpeljati delni šolski zalog v znesku 250.000 K ter ob svojem času zboljšati učiteljske plače? In povišanje od 100 na 120% komu je bilo v prilogo? Ne-li učiteljstvu?

„Sočin“ pisar naj ukaže učiteljem, da se zadovoljijo z isto plačo, kakoršno so imeli pred l. 1899, in ta naklada se zniža takoj za 80%.

Učitelji morajo biti pač hvaležni „absolutni vladi“ Pajer-Gregorčič, da so prišli do sedanjega zboljšanja plač; a „Soča“ to graja. No, ko pride na vrsto absolutna vlada Gabršček-Faidutti, se takoj zaizajo naklade od vžitine in gospodje učitelji bodo potem — intenzivneje za nju agitirali.

Tudi dejstvo, da je dosegla „absolutna vlada“ Pajer-Gregorčič povišanje doklad na pivo od 1 K na 4 K bi hotel „Sočin“ pisar grajati ter jima šteti v zlo, a revše se je s tem pač nesmrtno blamiralo, ne čuti, da je to največja pohvala za nju. — Čujte vi, vinorejci, velik greh sta pouzročila označena gospoda, ker sta dosegla ta povišek! Kaj pravite k temu? Ali niste vi vedno na shodih in s peticijami zahtevali, naj se to zgodi? In sedaj je to greh, ker ni tega dosegel Andrej Veliki?! Ko pride on na krmilo s Faidutti-jem, zniža vse doklade, posebno pa ono na pivo; a v kljub temu zviša še učiteljem plače, bo gradil in popravljaj ceste, ki so bile zelo zanemarjene, bo napravljaj vodnjake in vodovode, bo delil podpore za različne potrebščine kmetom in vinorejcem, sploh preoberne ves svet z jezikom, kakor je to naredil pri narodnih podjetjih, katerim načeljuje.

„Soča“ hoče grajati to, kar smatrajo vsi naši vinorejci za jako važno pridobitev, in graja za to, ker sta pridobila označeni povišek na pivo Pajer-Gregorčič. Uverjena je, da je s tem uničila njun upliv in veljavo; a vsak razumnik sodi drugače. S tem pač le povspešuje in zagovarja navedena gospoda.

Še večji znaki blaznosti in ž njo združene hudobije se kažejo iz naslednjih točk „Sočinega“ članka o deželnih dolgovih, brezobrestnih posojilih in deželni narišnici. O tem prihodnjic; a za danes bi moramo postaviti vendar le še vprašanje na gg. dr. Gregorina in dr. Franka, člana slovenskega kluba, kateremu načeljuje A. Gabršček.

Kako moreta vidva, akademično isobražena moča, capljati za človekom, čegar glasilo pozivlja javno naše ljudstvo, naj pljuva [dr. Gregorčiču in prof. Berbuš-u v obraz kot izdajalcema naroda,

ko vendar vesta, da imenovana gospoda sta posvetila vse svoje moči blaginji naroda in razvoju njegovih umstvenih in materialnih močij. Je-li tudi že Vama zamrl čut za dostojnost?

Orožje laži-liberalcev.

„Sočino“ politično orožje napram svojemu nasprotniku se mora vsakemu studiti, kdor misli le količkaj s svojo glavco. Impertinenca, ki gleda iz vsake „Sočine“ vrste je taka, da bi človek mislil, da ima „Soča“ celo deželo v šahu, da vse trepeče pred njo in se boji kot nalezljive bolezn. Že koliko oseb je ta brezobrazni list oglodal in vsak kdor ne ukloni tilnika „Sočinemu“ lastniku, naj bode pripravljen, da bo prišel prej ali slej na sramotilen oder „Sočine“ impertinence. Ne oziraje se ne na desno ne na levo mahs, kakor zbesneli derviš okoli sebe in ako na žrtvi, po kateri jaha ne more najti ničesar izpodtakljivega pa seže po privatnem življenju dotičnika, po družini itd. In mladina, ki je nagnjena vedno rajša k slabemu kot dobremu, čita take ocvirke, katere zna le „Sočina“ impertinenca masno zabeliti, kot najbolj tečno hrano. Pa tudi okračati stvari narobe in po svoje zasukati, zna mojstersko neki list in lahko rečemo, da prvo odlikovanje bi temu listu gotovo ne izostalo, ako bi se delila odlikovanja zato, kdo zna najbolj svet farlati, reči pretvarjati, osebe napadati, blatiti in krasti čast, pčštenje in dobro ime.

Ozrimo se malo na sedanje zasedanje našega deželnega zbora in obnašanje „Soče“ ter njenega lastnika. Z vso surovostjo in neotesanostjo se zaganja „Soča“ v dr. Gregorčiča in prof. Berbuča ter rabi v sramotenje imenovanih oseb take izraze, da je neki pošten liberallec pljunil na „Sočo“, ko je čital eno zadnjih števil.

Nekateri poslanci, katere ima v šahu Gabršček, so tudi že bridko občutili „Sočin“ lopar. Tako n. pr. dr. Franko, oče takozvane agrarne stranke, je kiel „Sočo“ in njega lastnika ob času, ko mu je Gabršček bral levite ter mu zabrusil v obraz, češ, kje je bil dosedaj dr. Franko, da ni videl gorja našega kmeta. Tičal je doma ter koval iz pravd rumenjake. Dr. Franko se je ustrašil „Sočinega“ loparja in počasi zlezal s celo agrarno stranko pod Gabrščekovo sukno. Sedaj Gabršček piska na agrarce in na „Naš Glas“. Tu in tam jih še celo okreca in ponižni „agrarci“ se kot kužek potuhnejo in poslušajo lepo tiho povelja, ukaze, gromenje in tresk Andreja Velikega. In Andrej Veliki si zadovoljstva mane roke, da je na tako lahek način prišel do komande v dež. zboru, in glavno je pa to, da pri volitvah v dež. zbor ni segel tako globoko v žep kakor je spčetka mislil. Agrarci ponižni in skromni so stroške za volitve plačali in ko je bilo vse poravnano, jih je Andrej Veliki milostno sprejel pod svojo sukno. Tako in nič drugače je. Kdor ne zna, naj bo doma! Kdo se spomni sedaj agrarcev? Ali ne smatra dr. Franko in dr. kot svojo glasilo „Sočo“? Ali ne čakajo komaj agrarci, kdaj „Soča“ izide, da zamorejo srkati iz nje ocvirke? Recite agrarci, da ni to res! O! agrarcev je ostal edini Ivan Mermolja, ki se je z mladeniško navdušenostjo bojeval za časa volitev za agrarne kandidate. Mogoče je imel Mermolja res dobre namene, a sedaj lahko

vidi, za koga se je bojeval, za koga je šel v cgenj, za koga je toliko časa potratil. Konec vseh korcev je ta, da se je bojeval in pehal za može, ki so Gabrščeku in „Soči“ zlezli pod sukno, tisti „Soči“, katera je pisala, da je Ivan Mermolja svojega očeta na tleh ležečega zvezal in surovo ž njim ravnal. Ivan Mermolja mora zdaj molčati, Ivan Mermolja je ostal na suhem in si ne upa reči dr. Frankotu, naj Gabrščeka pusti. Ali ni tako? To žalostno skušnjo ima Ivan Mermolja. In dr. Franko si je po volitvah mislil o Mermolju. „Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan, der Mohr kann gehen“. Dovolj o agrarcih.

Pojdimo dalje. „Soča“ računa na pozabljivost svojih čitalcev. Temu se ni čuditi. Saj imamo skušnjo, da neka vrsta našega občinstva (če hočemo reči, tudi inteligentni del) ploska vsem „Sočinim“ oslarijam. Ako „Soča“ piše danes, da je ta papir bel, jutri pa da je črn, ploskajo „Sočini“ zatelebanci temu in onemu: „Živio!“ „Soča“ ima prav! Gabršček ima prav! Kaj je pisala o namestniku, deželnega glavarja „Soča“. Ne sme in ne sme biti imenovan dr. Gregorčič. Klicala je cgenj in žveplo na vlado, na klerikalce, na vse mogoče faktorje. „Bomo že mi preskrbeli, da se ta škandal ne zgodi.“ „Dr. Gregorčič naj si kar izbije iz glave misel, da bo sedel še kedaj na podpredsedniškem stolu.“ Tako in enako je pisala „Soča“. — Sledilo je imenovanje dr. Gregorčiča za namestnika deželnega glavarja preko „Soče“. Kaj mislite, kaj je o tej priliki pisala „Soča“? Čujte! Pisala je: „To mesto (namestnik dež. glavarja) je bolj častno mesto in nima skoro nobenega pomena“. Ali ste jo slišali. Prej cgenj in žveplo, zaklinjanje in pridrušanje, da dr. Gregorčič ne sme biti imenovan na to mesto; kar preko noči se je to grozjenje spremenilo v suhoparne besede: To mesto je bolj častno in nima skoro nobenega pomena itd. Fotaroti! Seveda nima to mesto za Gabrščeka nobenega pomena, ker namestnik deželnega glavarja nima plače letnih 4000 K, kakor dež. odbornik. Ali ni tako, Andrej Veliki?

Preidimo k obstrukciji v deželnem zboru. Obstrukcija je orožje, po katerem posežejo stranke, katerim se hoče z nasilstvi škodovati. Kakor znano, je hotel Gab. našo stranko izključiti iz dež. odbora. Naša stranka se je temu uprla in posegla po obstrukciji. Sedaj je bil Gabršček na konju. V svoji „Soči“ deklamira v številki za številko, vsaki teden trikrat na razne načine, z uvodnimi članki, z dopisi, noticami, z debelim in razprtim tiskom, da oni so poslanci dela za ljudstvo, da oni in edino le oni delajo za ljudstvo, klerikalci da sleparijo deželo, da ne pustijo deželnega zbora do dela, da so uprizorili obstrukcijo, katera žre denar in da je požrla že toliko in toliko tisočev in da ljudstvo naj z bičem zapoši poslance, ki z obstrukcijo kradajo denar deželi itd. — Draga de-vičica, le počakaj malo, da ti spomin nekoliko osvetim! Poglej, kaj je pisal tvoj šef Gabršček dne 13. avgusta. Deni na-očnike, ako dobro ne vidiš. *Ali ni pisal, da deželnega zbora ne bo, ako se ne spolnijo Gabrščekove želje!* (t. j. ako On ne dobi letnih 4000 kronic.) Ali ni žugal, da bo deželni zbor razbil, ako se ne ugodí vsem njegovim zahtevam. Ali ni žugal z obstruk-

cijo, s tisto obstrukcijo, po kateri so naši poslanci posegli? Ali je njemu obstrukcija dovoljena, nam pa ne? Ali bi njegova obstrukcija ne žrla tisočakov? Ali bi Gabršček tudi tako pisal o obstrukciji, ako bi jo vprizoril on s svojimi tovariši? Ne, pisal bi ne tako, ampak narobe. Pisal bi, da obstrukcija je sveto delo njegove stranke, da z obstrukcijo hočejo strmoglaviti klerikalne „separije“ v deželni hiši, da ne bodo več metali denarja v nenasitno žrelo Furlanije itd. Tako bi pisal Gabršček. In dežela bi imela velikanski dobiček od obstrukcije in edina rešitev „gospodarskega in finančnega poloma“ dežele bi bila obstrukcija. In vsi napredni zatelehnanci bi verovali „Soči“, kakor verujejo sedaj, da pehajo klerikalci z obstrukcijo deželo v prepad.

O „Soča“, odgovori, ni li res tako? — Izobražence po deželi pa prosimo, da ljudstvu reči natančno pojasnijo in je prepričajo o „naprednem“ švindlu. Zvijati in obrekovati znajo liberalci tako, da jim ni najti para. Ljudstvo pa, ki bere le napredne liste, verujejo, kar mu ti natvezajo. Luči je treba med ljudstvo, da spozna napredne zdrabrarje in hujskače.

Deželni zbor.

Sesta seja deželnega zbora.
dne 6. oktobra.

Ob 5¹/₄ otvori dež. glavar sejo, nakar se prečita zapisnik zadnje seje. Po popravku posl. Bernardellija, da njegov nujni predlog glede zdravniške zveze ni bil naslovljen na vladu; ampak na dež. zbor, dr. Franko konstantira, da njega v zadnji seji dež. glavar ni poklical k redu, kakor je to v zapisniku napačno povedano. Ko se zapisnik v tem smislu popravi; se oglasi k besedi A. Gaberšček, ki stavi na dež. glavarja vprašanje, zakaj dež. odbor ni še predložil poročila o gradnji deželne norišnice! Dež. odbor dobil dovoljenje za 950.000 K posojila za zidavo norišnice; a da je potrusil že poldrugi milijon kron. Praša, zakaj se poročilo ni še predložilo in zakaj dež. odbor ni prosil še za dovolitev naknadnega kredita.

To je bila smisel Gabrščekovega vprašanja, kajti natančno ga ni bilo mogoče razumeti v velikanskem hrupu, ki je nastal takoj, ko je Gabršček začel govoriti. Laški liberalci so kričali, da je to, kar Gaberšček govori, interpelacija, ki pride na vrsto še le pozneje. Ker pa je Gaberšček govoril le še naprej, so začeli laški liberalci, na čelu jim Venier piskati na piščalke, ropotati, kričati. Tudi galerija kriči in piska. V splošnem hrupu se začuje tudi zvenket ubite šipe. Na trgu spodaj se zbira ljudstvo in začudeno zre ter se poprašuje, kaj se godi gori.

Nekaj časa se je tako kričalo sem in tja. Na eni strani vpijejo slovenski liberalci, na drugi pa laški. Dež. glavar lednjič med divjim šumom zaključuje sejo in oddide iz dvorane. Za njim odidejo drugi poslanci.

Tako je bilo konec te najbolj divje seje dež. zbora.

Izjava „Pevskega in glasb. društva“.

(Konec.)

V izjavi se piše: „Pevsko in glasbeno društvo“ je vsikdar vršec svojo nalogo in svoje dolžnosti, drage volje sodelovalo pri narodnih slavnostih, ki so kulturnega pomena, in vsikdar odklanjalo sodelovanje pri vsaki slavnosti, ki bi imela politično ozadje.“

To ni res; res je temveč ravno nasprotno, in sicer:

1. „Pevsko in glasb. društvo“ je bilo ustanovljeno v času najhujšega političnega razpora, ko sta razkolna pobratima Tuma-Gabršček najbolj divjala zoper vse, kar se ni pokorilo njihju na novo uprizorjeni liberalni politiki.

2. „Pevsko in glasb. društvo“ je

ustanovil sam načelnik nove liberalne stranke, dr. Tuma, katerega vsaka žilica je tako prečinjena od strankarske politike, da je absolutno izključeno še danes, da bi moglo iziti iz njegove roke, kar bi ne imelo v prvi vrsti politične tendence, in da bi moglo biti pod njegovim vodstvom, kar bi moglo služiti kulturnim svrham brez političnega ozadja. In ta politik, in Je politik dr. Tuma je še vedno predsednik tega pevskega društva!

3. „Pevsko in glasb. društvo“ je ustanovil dr. Tuma najprej kot agitacijsko društvo liberalne stranke pri predzadnjih deželnozborskih volitvah. Za to so priče med njegovimi soustanovitelji! Ob času teh volitev naj bi bili pevaki izleti vabili ljudstvo na liberalne volilne shode. Da se to ni zgodilo, ni zakrivila morda politična brezbriznost Tumova, pač pa „Gorica“, ki je njegovo namero začasa zapazila in jo tudi uspešno razkrinkala. —

4. Da so se dali dr. Tuma in tovariši pri ustanovitvi „Pevskega in glasb. društva“ voditi le od politike, kaže dejstvo, da niso vabili v društvo ne le tako imenovanih „klerikalnih“ pevcev, ampak tudi ne takih pevcev, kateri — če tudi „liberalnega“ mišljenja — niso odobravali „liberalne“ politike Tumove.

5. Da je „Pevsk. in glasb. društvo“ stankarska politika več nego kultura, kaže dovolj tega društva ne le nasprotno, ampak uprav sovražno nastopanje nasproti kulturnemu, in le kulturnemu „Šolskemu Domu“. Dokazov za to ima društvo „Š. D.“ v svoji zgodovini od prvega začetka do dan danes. Ko se je bilo „Pevsko in glasb. društvo“ komaj porodilo, je takoj nastopilo z vprav nekulturno strankarsko demonstracijo. Čitalnični pevski zbor je bil priredil svoj letni koncert za „Šolski Dom“ — in dr. Tuma ni našel „kulturnejšega“ dela, nego prirediti prav isti popoldne izlet pevskega društva v Ajševico, na katerega je zvalil celo nekatere učiteljice „Šolskega Doma“. In takih ali podobnih „kulturnih“ ljubeznivostih od strani pevskega društva so doživljali čitalnični koncerti za „Šolski Dom“ tudi pozneje; saj je pevsko društvo enkrat celo svoje člane izključilo iz društva, ker so brez odborovega dovoljenja sodelovali pri čitalničnem koncertu za „Šolski Dom“.

6. Ko je bil A. Gabršček obsojen v politični pravdi, mu je priredilo pevsko društvo pri „Jelenu“ eminentno politično sožaljno ovacijo.

7. Gaberščekova „Soča“ je poudarjala, da „Pevsko in glasbeno društvo“ ne pleše na klerikalni takt, da je skeleč tra v klerikalni peti, itd.

Ta dejstva, menimo, zadostujejo za dokaz, da stoji to društvo pod oblastjo politike in da so mu politični obzir merilo v delovanju. Kako bi moglo tudi drugače biti? Pevci so liberalci, njih „štab“ tvorijo uslužbenci Gabrščekovih denarnih zavodov, društvo je najvažnejši član liberalne organizacije... In tako društvo naj bi stalo zunaj političnega vpliva! —

Izjava pevskega društva v „Soči“ toži tudi o nekakem „preziranju“ od strani vodstva „Šolskega Doma“ in uredništva „Gorice“. Kar se nas tiče, moramo že reči, da bi nam moralo biti pevskega društva še le hvaležno za to „preziranje“; s tem smo mu menda manj škodovali nego našim društvom „Soča“, ki jih ob priliki vsrke prireditve napada, smeši in blati. Tiranje „Šolskega Doma“ v izjavo ima po našem mnenju namen, škodovati temu prekorišnemu društvu. Kaj naj bi bil „Šolski Dom“ storil, da bi se ne bil „ogrehotil“ duše s tem očitanim „preziranjem“, mi prav ne vemo, vemo pa prav dobro, da bi bil več kot opravičen vrašati pevskega društvu nasprotovanje z nasprotovanjem; a „Š. Dom“ je bil vsikdar prevzvišen, da bi bil segal po takem politično strankarskem orožju. Neizpodbiten dokaz za to je dejstvo, da so učiteljice „Šolskega Doma“ sodelovale in še sodelujejo pri pevskega društva,

so nekatere celo istočasno odtegovale svojo pomoč dobrodelnim koncertom za „Š. D.“ v Čitalnici in da so ravno učiteljice „Š. Doma“ reševale doslej pevskega društva iz marsikaterih zadreg. Z ozirom na to naj se blagovolijske osnovateljice izjave v „Soči“ vprašati: Kaj bi se zgodilo z uslužbenci Gabrščekovimi, ako bi se predrznili posnemati učiteljice „Šolskega Doma“!

Pevskemu društvu slednjič priporočamo, naj se v bodoče prej ozre v preteklost, predno stopa v javnost.

„Laški pevci“.

(Konec.)

Po izjavi „Pevskega in gl. dr.“ lahko končam. Razvidno je, da je odbor taktno in previdno postopal, ko si je gledé petja zagotovil „nadomestno rezervu“, ki je potem res morala nastopiti. Da je bil zbor, katerega sem se jaz zagotovil res le „nadomestna rezerva“ je razvidno že iz izjave „P. in gl. dr.“, v katerem jasno stoji, da bi „laški pevci“ ne bili peli, ako bi bilo hotelo prevzeti petje „P. in gl. dr.“ tudi še za dnji čas! In dr. Šorli je bil pri oni odborovi seji in je toraj vedel, kako smo se takrat domenili.

Glede „osmine“ pa moram popraviti nekaj, kar se je najbrže po pomoti vrnilo v „Izjavo“ P. in gl. dr., saj se tudi jaz popolnoma vsega več ne spominjam, kar pa za gotovo še dobro vem je, da smo želeli osmino in, da smo se ravno zaradi P. in gl. dr. za tridesetdnevno odločili, da bi se istemu sodelovanju omogočilo. Za „Requiem“, ako hoče društvo častno nastopiti, je treba pač več skušenj, kakor za nekaj zborov, katerih imajo že na izbiro v svojem „repertoire-u“, in, ako še sedaj niso mogli nastopiti, ker „nepripravljeni“, kako bi se bili mogli takrat v približno istem času pripraviti?, in ako so bili pri tridesetdnevnicah njihovi pevci „skoraj izključno sodni, odvetniški in uradniki pri denarnih zavodih, kateri vsled opravila ne morejo sodelovati“ — bilo je res v delavnik ob 9. uri zjutraj, — ko so isti vsled svoje službe res zadržani — ali pa pri osmini morda ni bilo isto?

Sam nisem in ne bodem iz lastne inicijative nikoli spravljal v javnost, kar bi vtegnilo biti komu neljubo. Ako me pa prisilite, bom skrbel, da pride na dan resnica, ako bi tudi komu ne bila prijetna. — Sedaj pa, ako hočete, bodi res konec!

Kokošar.

Politični pregled.

Bosna anektirana. Velik zgodovinski dogodek se je izvršil dne 7. t. m. Cesar avstrijski je v posebnem razglasu anektiral okupirani deželi Bosno in Hercegovino. Odslej naprej spadati obe deželi k naši državi. To je silno razburilo Srbe, ki pravijo, da mora Srbija začeti vojsko z Avstrijo. Nekateri listi pišejo o vojski; vedo celo poročati, da naša država mobilizuje tri armadne zборе: 2. (dunajskega), 3. (graškega) in 13. (zagrebškega). Zagrebški je baje že pripravljen za odhod. K graškemu zboru spadajo tudi vsi slovenski polki. Vendar pa v tolažbo našim bravcem, ki so morebiti radi tega v skrbeh za svoje drage, povemo, da se bo najbrže vse mirno izteklo. Vojske ne želi nobena država. Ne dajte se toraj begati po raznih govoricah!

V Bosni je bilo včeraj vse pokoncu. Vse je radovedno pričakovalo, kedaj se razglaši aneksija. Ljudstvo je popolnoma mirno. V kratkem bo potoval naš prestolonaslednik v Bosno.

Položaj v Bosni.

Proklamacija aneksije je bila sprejeta v Sarajevu z neizmernim navdušenjem. Katoliški Hrvatje slavijo zmago, napredni muslimani so zadovoljni, pravoslavni so strašno konsternirani.

Po celi deželi je vse mirno. Vsi mestni zastopi so imeli slovesne seje,

v katerih so izražali veselje in lojalnost. Na stotine brzojavk je odposlanih na kabinetno pisarno. Sarajevo je v zastavah. V sredo je bila sijajna iluminacija; tisoče ljudi je bilo na ulicah, topovi so streljali, zvonovi zvonili, vojaška glasba je šla po mestu, po ulicah se pojo hrvaške pesmi. Pravoslavni so se poskrili. „Hrvatski Dnevnik“ je izšel v svečanem izdanju „Srbska Rieč“ je bila zapljenjena. Hrvati so zadovoljni s karialnim sistemom in konfesionalno razdelbo, ker samo tako so zavarovani interesi naše manjšine.

Avstro-ogrška delegacija.

Cesar je v prestolnem govoru v delegacijah 8. t. m. izvajal sledeče misli: 30-letna vez, ki je družila Bosno z monarhijo, se bo utrdila in posestno stanje monarhije se bo zasukalo. Obenem se podeli kulturno povzdignjeni Bosni ustavne naprave, ki bodo ustvarile jasni in nedvomno pravni položaj teh dežela. Čete se iz sandžaka odpokličejo in upati je, da bodo to v Carigradu vpoštevali kot čin prijateljstva. Saj Avstrija želi le, da bi se Turčija konsolidirala. Vele vlasti imajo miroljubne namene in se trudijo sedaj nastale težkoče v skupnem sporazumu odpraviti. Avstrija, Nemčija, Italija in ostale velesile, s katerimi živimo v prijateljstvu, bodo vse sodelovale, da se mir ozdrži, kar je v tradicijah monarhije. Cesar je nato delegate prisrčno pozdravil. Delegati so cesarjevimi besedam viharno aklamirali.

V avstro-ogrski delegaciji so bili predloženi skupni izdatki in stroški. Skupno neto potrebščina znaša 406.840.098 K, od teh odpade na zunanjo ministerstvo 13.666.584 K, za 400.037 K več kot lani na armado, in sicer redna neto potrebščina 312.478.415 K, za 14.046.762 K več kot lani, izredna potrebščina 12.366.730 K, za 1.011.999 manj kot lani. Na morarico odpade redne potrebščine 58 milijonov 987.310 K, za 5.464.200 K več kot lani, izredne potrebščine 4.450.550 K, za 973.600 K več kot lani. Kredit za okupirane dežele znaša 8.047.000 K, za 259.000 kron več kot lani.

Sloga hrvaških in slovenskih delegatov. Slovenski in hrvaški delegati avstrijske delegacije so se konstituirali kot „slovenski-hrvatski klub“ ter so sklenili v vseh vprašanih postopati solidarno. Za načelnika „Slovensko-hrvaškega kluba“ je izvoljen dr. Šusterič, za podnačelnika pa Biankini. Klub bo v vseh vprašanih delegacije postopal solidarno.

Starostno zavarovanje.

Dne 7. t. m. se je vrnilo na Dunaju posvetovanje ministrov. V tem posvetovanju je bila konečno rešena predloga o starostnem zavarovanju in zavarovanju za slučaj nezgod.

Pričakujemo, da bo zavarovanje veljalo tudi za malega kmeta in kmečkega delavca. Sicer morajo naši kmečki poslanci napovedati vladi — *boj!*

Shod srednjih stanov.

Na Dunaju se vrši te dni shod srednjih stanov t. j. kmečkega in obrtniškega. Shod hoče najti sredstev, kako okrepiti te stanov. Na shodu so bili navzoči ministri in drugi dostojanstveniki. Vse uvideva, da za kmeta je treba kaj več storiti kakor se je storilo doslej. Tako je prav!

Shod

brških kolonov bo v nedeljo dne 11. t. m. ob 3. pop. v Vipolžah. Na dnevnem redu bo razgovor o perečem kolonskem vprašanju. Resolucije, o katerih se bodo sedinili vsi koloni, odpotšljejo se ministerstvu, državnemu in deželnemu zboru v uvaževanje. Vabimo torej vse briske in druge slovenske kolone na razgovor.

Predsedstvo „Slov. katol. del. društva“
v Gorici.

Dopisi.

Volče. Nek „dober prijatelj“ očita mi v „Soči“ št. 109 več nerednosti, koje sem po njegovem prepričanju „zakrivila“ pri mojem uradovanju. K temu dovolim si pripomniti: Kolikor meni znano mi niso od strani občinstva došle nikake opravičene pritožbe, da bi kdo „neredno dobival pošiljatve itd. Enako ne odgovarja resnici trditve: Ljudje hodijo na pošto, a tam ne dobe za pošto nastavljenе osebe. Kaj takega pripeti se morebiti takemu, ki izven uradnih ur hodi na pošto. Je torej njegova krivda, če me ne dobi v uradu. Pripomnim dalje, da za časa uradnih ur rada in z veseljem postrežem vsaki od strani ljudstva izraženi želji, ter vsakega po možnosti postrežem, v kolikor se to strinja z našimi tozadevnimi predpisi. Vse to je g. dopisniku znano in vendar si upa nasprotno trditi. Temu se tem bolj čudim, ko g. dopisnik dobro ve, da napadi in očitania, katere je pred nekaterimi tedni nek drug list proti meni prinesel niso bile utemeljene. Pa dopisnik dela menda v zmislu svojih besedi rekoč: „Delal bom, dok' je ne — — — — —“. Ne manjka mu toraj slabe volje, pač pa dokazov za njegova očitania — in ti so za me glavna stvar.

Antonija Poje,

c. kr. poštna ekspedientinja.

(Op. uredništva. Pred časom smo tudi mi pisali o nerednostih na volčanski pošti. — Dognali pa smo, da naša izvajanja so slonela na krivih informacijah, katere smo dobili iz Volč. Zatorej radi popravljamo krivico, katero smo napravili g. čni poštarici.

† Danilo Fajgelj.

Danilo Fajgelj — pač znano ime našemu narodu! Ni je z lepa glasbene zbirke, kjer bi ne našli njegovega imena! Cecilija, Slovenska pesmarica, Cerkevni glasbenik, Glasbena matica, Goriško Cecilijino društvo i. dr. povsod nahajamo njegove prispevke. Bil je izvanredno plodovit glasbenik — bil je, ker ga ni več, umrl je v četrtek zvečer in danes popoludne položijo ga v hladno jamo k večnemu počitku. Pozabljen pa ne do, dela njegova ostanejo in bodo pričala, kako delaven je bil — nad 370 „opusov“ je ostalo, koliko listov je prinašalo njegove referate o muzikalnih novitetah! Ko je c. kr. ministerstvo odkupilo njegove rokopise, da jih pri priliki obelodani, odposlal je zavoj, težak 17 kg in vse to krasno pisano, da, po večem je še črte sam narisal. Orglje so bile njegov instrument, te je umel, kakor malokedo; največ in najlepše njegove skladbe so za orglje, škoda, da jih ni več objavil in, da še teh, ki so že objavljene, ni več dobiti!

Rajnik je bil rojen v Indriji dne 19. novembra 1840., služboval je v Bučki na Dolenjskem, potem na Trati in v Zalemlogu na Gorenjskem. Dolgoletna njegova služba v Tolminu in na Srpenici je še premnogim v spominu. Zadnja leta je preživel vpokojen v Gorici, kjer je opravljal službo organista v župni cerkvi sv. Ignacija. Sedaj ga ni več, upati je pa, da bo tudi po njegovi smrti zagledala beli dan še marsikaka njegova skladba. Izgled njegov pa naj nam ne kaže samo, koliko zamore en človek narediti, ako ima resno voljo, temuč naj tudi druge navduši za resno delo!

Kokošar.

Novice.

Narodno izdajstvo. Klub slovenske ljudske stranke je ponudil proštu Faiduttiju svojo pomoč, da dobi odbornika v skupini pete kurije in kmečkih občin proti lemu, da njegovi somišljeniki bodo glasovali pri volitvi odbornika iz cele zbornice za kandidata slovenske ljudske stranke.

V tej ponudbi vidita „Soča“ in „Edinost“ narodno izdajstvo dr. Gregorčiča, ker je tako dana možnost, da bi bili izbrani trije italijanski odborniki in le eden slovenski, in sicer eden italijanski odbornik iz pete kurije in kmečkih občin vsled dogovora s proštom, eden iz kurije mest in trgov, kjer imajo Italijani absolutno večino, in eden iz veleposestva, ki šteje tri slov. in tri ital. poslance, a ko bi žreb odločil za Italijana.

Gregorčičevi enako ponudbo je stavil proštu Faiduttiju slov. klub, kateremu načeluje A. Gabršček, namreč: v skupini pete kurije in kmečkih občin naj bo voljen za odbornika Faid-jev kandidat; pri volitvi iz cele zbornice naj glasuje Faid-jeva stranka za Gab-ovega kandidata; in v veleposestvu? — Trdiločeval žreb! Če odloči žreb za Italijana, bodo trije ital. odborniki prav tako, kakor ob ponudbi slov. ljudske stranke.

Možnost treh ital. odbornikov tukaj, možnost tam v vsakem slučaju dogovor Gab. s Faid., da slovenska liberalna in italijanska „klerikalna“ stranka zapustita zbornico in naredila zbor nesklepčen, na kar bo sledil razpust in nove volitve.

V obeh kombinacijah popolnoma enaka možnost in enaka verjetnost; in vendar Gregorčičeva ponudba je v „Soči“ in „Edinosti“ narodno izdajstvo, Gabrščekova ponudba pa politična modrost. Ali se lista ne sramujeta svoje nedoslednosti in svojega sleparjenja ljudstva?

Mi smo slovenske napeteže vedno opozarjali, da ako bodo hoteli pri volitvi odbornika iz veleposestva z glavo skoz zid, si jo razbijejo in spravijo slovensko delegacijo v nevarnost, da dobi samo enega odbornika. Povdarjali smo, da v našem deželnem zboru treba spoprazumljenja vsaj med večjimi strankami, drugače je delo nemogoče. Z uljudno in možato besedo se dobijo vezniki in prijatelji, s pouličnim strahovanjem in zasramovanjem — ne. Naj piše „Soča“ in „Ed.“ o izdajstvu na slov. ljud. strani, kolikor hočeta; kdor pozna stvari, kakoršne so v resnici, ve na kateri strani je iskati nepoštenost in izdajstvo.

Delo za narod. Mož ki je sejal prepričanje koder je hodil, sprekučuje zdaj po „Soči“ kozolce ter dolži slov. ljudsko stranko, da onemogočuje delo za narod v deželnem zboru. „Soča“ naj pove Gabrščeku, da ako bi bil on hotel, bi bil že zdavna mir v deželni hiši in bi zbornica redno delovala. V to mu ni bilo treba drugega ko pustiti, da se slovenska delegacija — brez njega — zbliža v skupno delovanje, da kmečka in ljudska stranka dobita vsaka svojega odbornika, katerega si vsaka sama odloči, da se dogovorita gledat sestave odsekov. ter da si prizadevata pomirljivo tudi na italijanski strani. Ni dvoma, da ena ali druga italijanska stranka, kateri je delo za narod pri srcu, ali tudi obe, bi se približala združenim Slovencem — brez Gab. — in krepka koalicija bi že danes krepko in uspešno delovala v deželnem zboru. Zastopniki slov. ljudske stranke so stavili tak predlog; ali Gab. ga je odklonil.

Edini A. Gabršček s svojim italijanskim zaveznikom je kriv, da deželni zbor ne deluje, ker hočeta samo to in nič drugega. Vse zvrčanje krivde na slov. ljudsko stranko je podobno očitaniu, da kdo upije, ker ga drugi tepe. Kdo je kriv upitju? kdor upije? ali kdor tepe? Kdor zanika drugim pravice, ter jih prezira in obzid pritiska — medtem pa skuša svojemu strahovanju in paševanju vse podvreči. Kdor tako postopa ovira — delo za narod.

Kdo je kriv obstrukcije v našem deželnem zboru? — Če je kdo izmed slovenskih poslancev zakrivil obstrukcijo, jo je zakrivil A. Gabršček. On je namreč hotel biti deželni odbornik in zato je vplival na „Slovenski klub“, da je ta

zahteval zase oba slovenska odbornika, kar je krivična zahteva. Da bi pa Gabršček dosegel svoj namen, sklepal je zvezo „Slovenski klub-Faidutti“, ki ima v zbornici polovico vseh glasov. Na ta način si je mislil zagotoviti čast in mast, odborništvo in svetle kronice. Zastopniki slovenske ljudske stranke, za katero je glasovala pri prvih volitvah v splošni kuriji večina goriških Slovencev, so se tej nameri uprli in se pridružili v silobranu obstrukciji. Če ima torej dežela vsled obstrukcije troške, je tega prav za prav kriv Gabršček, ki ni hotel drugi stranki prepustiti enega odbornika, ampak je hotel to mesto sam zavzeti. Res je sicer, da bi bili lahko obstruirali tudi sami liberalni Italijani, ki nočejo prepustiti klerikalnim Lahom enega italijanskega odbornika, in v tem slučaju bi bili oni edini krivi nedelovanja deželnega zbora in brezpotrebni troškov. Ponavljamo pa zopet: če je kateri slovenski poslanec kriv teh homatij, je kriv A. Gabršček in njegov žep.

Predrznost Gabrščekove „Soče“. — „Soča“ prinaša pogostoma bombastične članke in naravnost grozne račune. Vse to njeno pisarjenje pa ima namen, ljudstvo kolikor mogoče razburiti — če ne drugače pa z lažmi — in to njegovo razburjenje sebi v prilog obrniti ter si na ta način umetno ustvariti javno mnenje, ki bi bilo njej naklonjeno. Ali to sredstvo, delati sebi ugodno javno mnenje z lažmi in krivimi računi, je porabila „Soča“ že prevečkrat. Naj omenimo le samo članke in račune o užitnini, s katerimi je hotela predleti dokazati, da bi imela dežela škodo, če bi pobirala užitnino v lastni režiji in je hotela s tem deželo oškodovati za stotisoče in stotisoče kron. — Dobro se še spominjamo tudi gorostasnih Gabrščekovih člankov in blaznih računov o „Krojaški zadrugi“, s katerimi je skušal dokazati, da je „Centralna posojilnica“ za stotisoč kron osleparila omenjeno zadrugo. Strašne laži!

V novejšem času služi v dokaz naši trditvi polemika o pesniku Gregorčiču, v kateri je bila „Soča“ na celi črti postavljena na laž. Prav famozen je tudi račun, kateri slovenski klub zastopa v deželnem zboru večino slovenskega prebivalstva. Predrznih farbar hoče dati ljudem razumeti, da stoji za Gregorčičevo stranko le 2000, za Gabrščekovo pa 14.000 volivcev. Seveda zamolči dejstvo, da smo imeli pri prvi volitvi v splošni kuriji celo večino. To je že za bedake! In v tem tiči „Sočina“ predrznost, da ima svoje čitatelje za tumpce in še vedno na isti način slepi slovensko javnost, četudi jo je že tolikokrat nesramno nalagala. Ali „Soči“ povemo na uho, da njeni strastni izbruhi, njena umetna hinavska ogorčenost in njeni blazni računi so že davno izgubili svojo čarobno silo, ne vplivajo več, ker je ljudstvo spoznalo, kako grdo je bilo pogostoma od nje nafariano. Najzanimivejše pa je, če konstatiramo, kedaj je „Soča“ prinašala najbesnejše članke in najgroznejše račune. Naravnost povemo: kadar je bilo Gabrščekovo samoljubje (bolje: megalomanija) užaljeno, ali prav za prav, kadar je bil direktno ali indirektno prizadet — Gabrščekov žep! Prepričani smo, da bi „Soča“ tudi zdaj ne prinašala takih pretiranih člankov o deželnih financah, kakor jih prinaša, ko bi bil Gabršček postal deželni odbornik, ali ko bi vsaj upal, da še letos postane. Ker pa še ni postal, alo! razburjaj se ljudstvo z nečuvstvenimi pripovedkami in s strašnimi računi, delaj se na vse mogoče načine njemu ugodno javno mnenje, da bo on enkrat deželni odbornik. Ali je pa slovensko ljudstvo za to tu, da služi Gabrščekovi brezmejni pohlepnosti po časti in masti?

To so nesramneži! — Zadnja „Soča“ šunta ljudstvo proti Gregorčiču, ker so se zvišali upravni troški deželnega urada. Hinavci! Kdo je zahteval že

Došle so

zadnje — novosti ženskega in moškega blaga za jesenski čas!

Da je manufakturna trgovina
„Krojaške zadruga“
v Gorici

najsolidnejša te stroke

o tem se je prepričal vsakdo, kdor je kupoval blago v isti. Trgovina se drži načela: Dobro blago z nizko ceno sta glavna pogoja, da si trgovina ohrani med občinstvom častno ime

Cene so stalne in v naši trgovini ne poznamo nelepega prepiranja zaradi istih.

Blago je najboljšo in najcenejše kot pri katerikoli konkurenčni trgovini

Vsakdo naj enkrat poskuša pri nas kupiti in gotovo se ne bo varal

Zaloga je nedosegljiva te stroke v Gorici in razpolaga s takim blagom, s kakoršnim ne more razpolagati nobena trgovina te stroke

L. 1900, da naj se zvišajo plače deželnih odbornikov in deželnih uradnikov? *Mi nikdar, pač pa Gabrščekova „Soča“*. To glasilo goriških sfaristov je pisalo, da so deželni odborniki veliko preveč obloženi z delom in tako slabo plačani kakor v nobeni drugi deželi. — Plače deželnih uradnikov je imenovala „Soča“ majhne in vprav sramotne ter zahtevala, da se zvišajo. Deželni zbor je plače tudi res izdatno zvišal in za dotični predlog so glasovali tudi „liberalni“ slovenski poslanci Tuma, Treo in Al. Štrekelj. Po zvišanju teh plač so seveda morali upravni troški zrasti, a to zvišanje je „Soča“ zahtevala. Zato pa je največja nesramnost, da dela zdaj ta lažjivi list Gregoričeva odgovornega za povišanje upravnih troškov.

Gabršček je spravlil goriške Slovence s svojo zvezo z laškimi klerikali v veliko nevrnost. Slovenci izgubimo lahko oba deželna odborniku in ostanemo v najslabšem slučaju brez zastopstva v deželnem odboru.

Edino Slovincem gotovo odborniško mesto iz skupine kmečkih občin in splošne kurije je Gabršček zabarantal in vsled zveze prepustil Faidutti-jevemu klubu. V veleposestvu odloči žreb, ki bo lahko Lahom v prid; v skupini mest bo izvoljen liberalni Italijan za odbornika in odborniško mesto iz cele zbornice tudi ni Slovincem zagotovljeno, ker nimajo absolutne večine glasov.

To je sad nenaravne zveze Gabršček-Faidutti.

Česa ni bilo sram A. Gabrščeka. — Pred nekoliko leti je poročala „Soča“: „Včeraj je bil naš urednik obsodjen na 25 gl. globe, ali pa na tri dni zapora. Tožil je ne le Obizzija zaradi žaljenja časti, ampak tudi g. L-ja. Od začetka je naš urednik le sumil, da take reči pisari L., potem je prišel do prepričanja, da je prejšnji sum bil opravičen. Ali za to prepričanje je bilo treba tudi dokazov. In naš urednik je iskal dokazov in jih je konečno tudi dobil. Pri tem poslu je bil malo preveč nepreviden, da je popraševal o tem tudi jednega učenca v Obizzijevi tiskarni, kjer dela že štiri leta. Obljubil nam je, da nam pojde na roko; pokazali smo mu L-vo pisavo in obljubili nekaj nagrade, ako nam oskrbi dokaz, da oni rokopisi, ki prihajajo v tiskarno, so pisani z isto roko. Ker smo sploh nameravali mladeniča pridobiti za našo tiskarno, ako ne bo mogel biti več pri Obizziju, dal mu je urednik (A. Gabršček) — nič nas ni sram povedati — dva goldinarja. In s tem je bil vzročen zločin ali prestopok po § 9. kaz. zakonika, za kateri pač nismo vedeli. Dečko je bil nepreviden in je nekje izblebetal tajnost. Obizziju je to vrlo dobro došlo. Podal je ovadbo na mestno odredjeno sodišče....“

O neki slični, ne posebno častni dogodbi je pisala „Soča“ l. 1896 takole: „iz nekih oddaljenih znamenj smo spoznali, da politična oblast v Gorici, ako bo le mogoče, ne bo pustila kritikovati ravnanje viteza Rinaldinija. Dober genij nam je šepetal: Postavi si ogleduhel! Kaj takega sicer ni posebno galantno, ali potrebno je! Kaj čemo: Zweck heiligt die Mittel. In najeli smo dva ogleduha za čas od 12. do 2. pop., ko cenzura čita „Soča“; in sicer jeden je pohajkoval v poslopju *glavarstva*, drugi tam okoli *državnega pravdnistva*. Kmalu je baron W. tekel naravnost na državno pravdnistvo. Kaj se je tam godilo, slišale so tudi stene in ključavnice. Skratka: sledila je zaplemba „Soča“.

Take, sicer malo častne, a vendar le zasebne afere je „Soča“ pred leti objavljala, zdaj pa molči kakor grob o velikanskem javnem škandalu, o *ponarejenem* volilnem zapisniku pri volitvi kmečkih občin za goriško okolico.

O tem škandalu so pisali drugi lokalni listi — *Gabrščekova „Soča“* pa molči! Zakaj molči, naj Gabrščeka vprašajo njegovi volivci prihodnje nedeljo na ljudskem javnem shodu v Kobaridu.

— Glas organista. Z zanimanjem sem čital dopise iz organistovskih krogov v „Gorici“. Skrajna potreba je, da se tudi ta stan organizira, kakor to delajo dandanes že vsi drugi stanovi. O izboljšanju organistovskih plač se veliko govori, a nič ne stori. Prisostoval sem že parkrat shodom Cecil. društva za ljubljansko škofijo, pri katerih so se delali načrti, vznešenih besedah za zvišanje plač organistom, a ostalo je vedno le pri lepih besedah. Organisti na Goriškem smo pa še 50 odst. na slabšem glede plač od kranjskih organistov, kajti na Kranjskem je v tem oziru že od nekdaj na boljšem; nekatera mesta pa so na Kranjskem že naravnost stanu, trudu in delu pošteno plačani. In pri nas? Najbolj označuje stanje naših organistov pesem, ki sem jo našel v zapuščini starega organista. Objavljam jo doslovno, kakor sem jo našel:

Organistovo življenje, — strahovito je trpljenje;
Orglja, poje uboga para, vendar žanj noben ne [mora.

Pevci, pevke, orglje, meh, — sitni so da je greh.
Vsak kdor ima par ušes, misli si gotov' zares,
da postavljen za sodnika, je čez tega mučenika.
Organist uboga reva, tvoj meštr te vedno greva.
Tišler, šoštár, žnidar, kmet — vsi meštriji so kot [med,

prot' meštriju organista, tega ubogega "Trapista".

Omeniti moram, da možu, ki je morda tudi nekoliko v šali napisal zgoraj „organistovo življenje“, ni bilo sicer treba skrbeti za svoj obstanek, ker je imel premoženje, vendar pa je čutil nevhvaležnost svojega poklica.

Iz več razlogov je nujna stvar, da se organisti organizirajo. Glavni razlog je gotovo ta, da se jih primerno boljše plača, kajti pri sedanjih plačah ni misliti napredka organistov v svoji stroki, ker so navezani na drugo delo, da se preživijo. Organisti se morajo dosedaj preživljati z rokodelstvom in včasih celo kot navadni delavci, zato naj se prirejajo pucni tečajji o obč. tajništvu in knjigovodstvu, ter naj se take službe podelijo organistom, kakor se to dela na Kranjskem. Prirejajo naj se pa tudi strokovni glasbeni tečajji. Lanski nemški tečaj gotovo ni imel pravega pomena za naše organiste, ker ne razumejo jezika; treba je poljudnih tečajev v slov. jeziku. — Da se v teh in enakih zadevah kaj ukrene, treba je skupnega sestanka vseh goriških organistov in ta naj bi se vršil koncem oktobra t. l. v Gorici. Dan in kraj se naznani v kratkem.

Organist.

Odbor goriške podružnice „društva slov. profesorjev v Ljubljani“ se je na občnem zboru dne 5. oktobra sestavil tako-le: Košnik (realka), predsednik, Gvaiz (učiteljske), podpredsednik, Ipavec (gimnazija), tajnik, Povšič (gimnazija), blagajnik, Žilih (realka), odbornik.

Občine za „Slovensko sirotišče“. Razen že naznanjenih občin prijavile so se v tem tednu kot ustanovnice „Slovenskega sirotišča“ občine Šempas, Solkan, in Doberdob z glavnicami vsaka po 200 K in Dornberg z glavnicami 260 K.

Upamo, da se cglasijo vse naše občine na Goriškem. „Slovensko sirotišče“ bo najlepši in najkoristnejši spomenik ob 60-letnici Njega Vel. cesarja Franca Jožefa I.

— Umrl je 8. t. m. v bolnišnici usmiljenih bratov g. Andrej Mašera, posestnik in trgovec v Kobaridu. Pokojnikovo truplo so danes dopoldne prepeljali iz Gorice v Kobaridu.

Bratu, č. g. vikariju v Št. Mavru, in ostalim sorodnikom naše srčno sožalje — pokojniku pa večni mir!

— Občni zbor „Trgovsko-obrtnega društva“, ki je bil napovedan za v nedeljo ob 10. uri predpoludne v dvorani „Trg. doma“, se bo vršil na željo mnogih članov ob 11. uri. Odbor.

Razstave goveje živine za srednje govedorejsko ozemlje vršile se bodo letos po nastopnem vspredu.

1. V Gorici dne 22. oktobra za ob-

čine spadajoče pod sodni okraj mesta goriškega in okolice, izvzemši občino Ločnik in privedši občine Dolenje, Kožbana, Medana in Biljana.

2. V Kanalu dno 25. oktobra za občine sodnega okraja kanalskega.

3. Na Cesti pri ajdovskem Sv. Križu dne 26. oktobra za občine sodnega okraja ajdovskega.

4. V Komnu dne 27. oktobra za občine sodnega okraja komenskega, privedši občini Dayin in Doberdob.

5. V Sežani dne 28. oktobra za občine sežanskega okraja.

Na razstavo se morejo privedi le goveda rujave pasme, ki so bila vržena v srednjem govedorejskem ozemlju, ali se nahajajo v tem okraju najmanje tri mesece.

Razrede in vrste živine ter darila smo objavili že meseca julija. Prijave se imajo doposlati deželnemu odboru do 15. oktobra potom dotičnih županstev, pri katerih je dobiti v to svrhu posebnih tiskovin; razstavnikom se izdajo posebne s tekočimi številskimi zaznamovane izkaznice.

Vsakdo bo moral imeti za vsako živinčeto, ki ga privede na razstavo, zdravstveni potni list in izkaznico, s katerima listima mu bo dovoljen vstop v razstavo. Prijavljena živinčeta se bodo vsprejemala na vsaki razstavi od 6—8 predpoludne.

Živinčeta, za katera se podeli dar v denarju, morala se bodo ohraniti v dotičnem govedorejskem ozemlju v plodivene namene najmanje dve leti. Lastnik se v to zaveže s podpisom nalične izjave ali protipisa, s katerim obljubi vrniti darilo, ako bi se živinčeto, za katero ga je prejel prodalo izven govedorejskega ozemlja, ali skopilo, ali pa pred pretekom dveh let zaklalo. Obdarovanim živinčetom obesi se na uho posebno znamenje.

— Božjast. Kako naj bi se ta bolezen ozdravila in odpravila, s tem se pečajo že dolgo časa najiminitnejši zdravniki in zdravstveniki sploh. One nesrečneže, ki so božjasti potrjeni, bode gotovo razveselila vest, da je specialista dr. Aleksander B. Szabo v Budimpešti objavil način zdravljenja s prav dobrim uspehom. Dr. Szabo, ki je znan kot avtoriteta glede zdravljenja božjasti, zaslovel je tudi po Avstriji. Omenjeni zdravnik daje prav rad pojasnila onim bolnikom, ki bi se do njega obrnili, ter se hoteli zdraviti po njegovem načinu.

— Sadna letina. Letošnjo sadno letino moremo v Drežnici vpisati za srednje dobro. Vseh sadežev je razmerno popolnoma dovolj, samo jabolk ni nič. Posebno češpelj se ne pomni že mnogo let toliko, katerih pa za slepo ceno ni bilo mogoče skoraj nič prodati. Te sedaj spravljene mirno čakajo grozne kazni — v kotlu. Tedaj bo torej kar cele hekte žganja. O, da bi ga znali vsaj uporabiti

Hrušk tako lepih, kakor jih imamo letos, menda ni bilo že od paradizovih časov sem. Teh so kmetje precej prodali, druge pa suše ter si tako pripravljajo tečno jed.

— Italijanski gimnaziji v Pulju vlada ne bo priznala pravice javnosti, tako gre glas po italijanski listih. Italijani so zaradi tega seveda razljučeni zlasti, ker je Beck obljubil gimnaziji javnost podeliti nekako kot odškodnino za poddržavljenje puljske policije in druge posebne odredbe za imenovano mesto. Sicer pa ni verjeti, da bi vlada vztrajala pri nameri gimnaziji javnosti ne podeliti.

Epilepsija.

Kdor trpi na epilepsiji, bolezen sv. Valentina in na drugih sličnih boleznih, ta naj se obrne na privilegirano lekarno Schwanen-Apotheke, Frankfurt A. M. Tu dobi tozadevno brošuro brezplačno.

Anton Kuštrin,

trgovec v Gorici
Gospoka ulica št. 25

pr. poroča čistiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo Santos, Sandomingo, Java, Ceylon. Portoriko itd. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istrsko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mlijsveče prve in druge vrste, namreč ob 1/2 kila in od enega funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič. Žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina iz Kranja in iz Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Jakob Miklus

mizar in
lesni trgovec

v Podgori, na voglu novega
železniškega mosta

(na cesti, ki pelje proti Gradiški)

Trguje tudi z **opeko**, ima veliko zalogo vsakovrstnega trdega in mehkega lesa domačega in tujega, veliko zalogo pohišstva, vinskih posod, stiskalnic itd.

ZAHVALA.

Za mnogobrojne dokaze sočutja povodom britke smrti našega ljubljenega očeta

Fr. grofa Strassoldo-Villanova

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenejšo zahvalo.

Posebno zahvalo izrekamo preč. duhovščini in vsem onim ki so spremljali pokojnega k večnemu počitku.

Prosi se opustitev sožalnih obiskov.

V Solkanu, dne 9. oktobra 1908.

Žalujoči ostali.

in značajnosti. Le par stavkov: „Že v zgodnji mladosti, je treba prideti važno nalogo: izobraziti si značaj. Da si pridobi lep značaj, da postane značajan človek, to je vzvišena naloga mladega človeka. — Pravi značaj si človek pridobi s prosto voljo, z delom in trudom, ki ga žrtuje za lastno vzgojo — — —“
— Prof. dr. Demšar podaja „Nekaj črtic iz zgodovine zrakoplova“, — poglavje, ki je v zadnjem času zbudilo zanimanje po vsem svetu, kratkočasen in podoben sestavek obnem. H koncu nudi „Mentor“ mnogo podučnega in zanimivega drobiža“.

Dijaki — srednješolci, oklenite se svojega „Mentorja“, zvestega prijatelja in tovariša! On vas bo vodil po pravi poti, do pravega cilja, bcdril in spodbujal vas bo k delu, pomagal vam in vas podpiral v učenju, podajal vam bo primerne in koristne razvedrila.

Zadno besedo pa tistim, ki kličejo: „Kaj pa je tebe treba bilo?“ — Dasi navidezno več, sta v resnici samo dva tabora, samo dve poti; in kakor povsod tako tudi med dijaštvom: pot navzdol, ali pot navzgor! Na vseh voglih in na vseh ovinkih so razpete mreže; mladino je treba že zgodaj svariti in varovati pred stran potmi in pred skritimi mrežami, — treba jo je zbirati in organizirati in vsaka organizacija mora imeti svojega voditelja in svoje glasilo. — Dandanes se je začelo — hvala Bogu — že precej daniti tudi med srednješolsko mladino in tudi pri nas na Goriškem z radostjo in veseljem opazujemo živahno gibanje. — Ne samo v vsako hišo, kjer je učeča se mladina, — v vsako srednješolsko knjižnico mora priti Mentor, edini slovenski list za srednješolce.

Ti pa, — dragi Mentor, — srčno pozdravljen! Tebi priporočamo in izročamo našo mladino, — privedi nam jo ti do lepše, jasnejše prihodnosti!
B.

Ant. Obidič
čevljar
v Semenški ulici 1.
v Gorici

priporoča se
za raznovrstna naročila po meri
za gospe in gospode.
Naročila se izvršuje hitro.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznico
v Gorici
ulica della Croce šte. 6.

**Prva goriška tovarna
umetnih ognjev**

s strojnim obratom izdeluje: rakete bengalične luči, rimske sveče, kolesa i. t. d. i. t. d.

Kot posebnost izdeluje papirnate topiče. Zlasti priporoča jubilejne transparente v velikosti 120 cm x 200 cm s podobo cesarjevo; in 100 cm x 150 cm z monogramom.

Ferd. Makuc
pooblaščen in priznan pyrotehnik
Gorica, C. F. G. 34.

(Iz prijaznosti se sprejemajo naročila tudi v kavarni „Dogana“ tik sodnijske palače.)

Izvrstno pecivo
priporoča spoštovanim meščanom in okoličanom pekovski mojster

JAKOB BRATUŠ

v Gorici Šolska ulica št. 6.
V zalogi ima in prodaja moko prve vrste Majdičevega mlina.

Tovarna kisa odlikovana na obrtni razstavi v Gorici l. 1900
FRANC KRALJ
- Gorica, Kapucinska ulica št. 9 -
priporoča cenj. gg. trgovcem raznovrstnega kisa. Cene zmerne, postrežba točna in poštena.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev
Gorica, Stolna ulica hiš. št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke.

Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ulica sv. Antona št. 7 (v Kopačevi hiši)
se topla priporoča za vsa stavbena in galanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek,
naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe zažveplanje, adnji sistem škroplnic za vitrijol, polivalnike za zte in patentirane ventilatorje za dimnike t. d. rporave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

**Rihard in
Felix Majer**

Dunaj II. Kaiser-Josefstrasse 30

erarni liferanti kupujejo in prodajajo seno, slamo, rezanico in krompir vsake vrste pod najugodnejšimi pogoji.

Velepodjetje prve vrste v lastnem obratu z lastno parno silo.

Odlikovana mizarska delavnica s strojem — vim obratom —
GORICA
- Tržaška ulica 18 -

ANT. ČERNIGOJ
izdeluje:

Za stavbe: Vrata okna podove stornice pregraje i. t. d.	Za sobe: Omare postelje mize umivalnike ponočne omarice stolice i. t. d.	Za cerkve: Altarje klopji prižnice pulti klečalnike i. t. d.
--	---	---

ZALOGA:
vsakovrstnih strgarskih izdelkov kakor: nog stebričev, važev itd. — Vsakovrstnih rezbarskih izdelkov, kakor: cimrjev, podporic i. d.

Stroji na električno gonilno silo.

Poprava in komisijska zaloga dvo-koles in šiva nih strojev pri

Batjelu
Gorica

Via Duomo 3-4.

Prodaja tudi na mesečne obroke. Ceniki franko. Stara dvokolesa se emajlirajo po ceni z ognjem.

Razglas.

Službo dobi dekleta ali udova brez otrok, 30 do 40 let stara, lepega vedenja, snažna in zanesljiva, sposobna hišnega dela, posebno kuhanja navadne hrane. Plača po dogovoru. Prosilke naj se zglasijo pisмено ali ustmeno pri podpisnem ter priložijo spričevalo ondotnega g. župnika in g. župana o obnašanju. Domače Vipavke imajo prednost.

Ivan Defranceschi

posestnik

v Sturiji pri Ajdovščini št. 3.

Telefon št. 72

Poštnohan. rač. št. 51.292

„CENTRALNA POSOJILNICA“

V GORICI

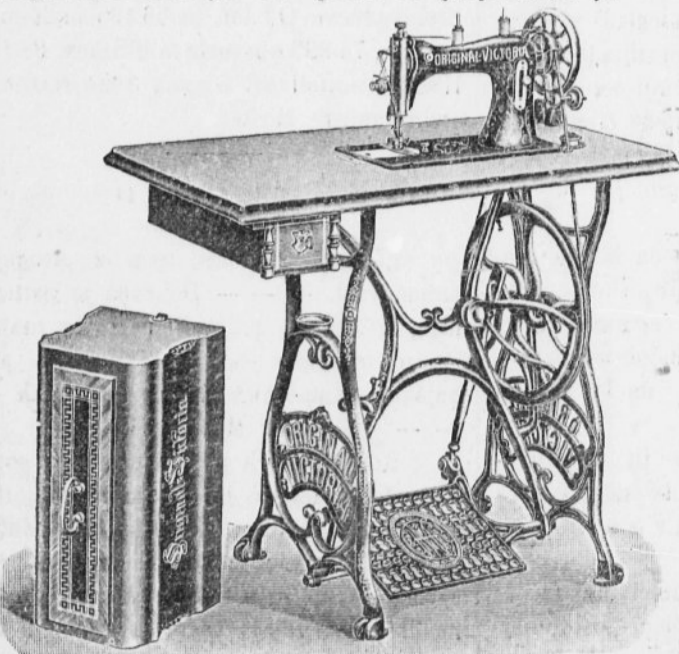
registrovana zadruga z omejeno zavezo v lastni hiši
M M Corso Giuseppe Verdi št. 32, I. nadstropje M M

Sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje od 1. jan. 1908 dalje po 5%. Daje posojila na menice po 6 1/2% in na vknjižbo po 5 1/2%. Dalje daje posojila na 5-letno mesečno odplačevanje ki znaša od vsacih 100 K 2 na mesec

Stanje hran. vlog dne 31. dec. 1907 K 1,816.352.73
Promet due 31. decembre 1907 . . . K 5,457.131.53

CENJ. DAME IN GOSPODJE — POZOR!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko „Original-Viktoria“ in najboljsega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva prišla do prepričanja, pa ostane „Original“ vedno le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo se po 10 letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnější za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrška stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarn.

Za vsak stroj jamčiva 10 let.

Nikdo naj ne zamudi priliko ogledat si pred nakupom „Original-Viktoria“ stroje.

Edina zaloga „Original-Viktoria“ strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles „Puch“ orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrdki,

Kerševani & Čuk — Gorica Stolni trg (Piazza Duomo) št. 9.